

Nye barnehagenormer - hva er status?

I denne analysen beskriver vi bemannings- og pedagogtettheten i barnehagene med utgangspunkt i bemanningen i slutten av 2018.

STATISTIKK | SIST ENDRET: 15.02.2019

Hovedfunn:

- Bemanningstettheten øker fra 6,0 til 5,8 barn per ansatt i 2018.
- 75 prosent av barnehagene oppfyller kravet om maksimum 6 barn per ansatt, en økning fra 56 prosent i 2017.
- Kun litt over halvparten (53 prosent) av barnehagene oppfyller de nye kravene til pedagogisk bemanning uten dispensasjon.
- Det mangler over 4000 årsverk for å oppfylle pedagognormen uten dispensasjon for alle barnehager.
- 40 prosent av barnehagene oppfyller både kravet til bemanning og til pedagogisk bemanning.

Om kravene til grunnbemanning og pedagogisk bemanning

Bemanningsnormen innebærer at det stilles krav om at barnehagene har en grunnbemanning som tilsvarer minimum én ansatt per tre barn under tre år og én ansatt per seks barn over tre år. Barn skal regnes for å være over tre år fra og med august det året de fyller tre år. Normen ble innført 1. august 2018. Fra da har barnehagene ett år på seg til å innfri kravet. Hvis barnehagen ikke innfrir kravet 1. august 2019, må barnehageeier søke om dispensasjon.

Ifølge forskrift om pedagogisk bemanning skal det være minimum én pedagogisk leder per

7 barn under tre år, og minst én pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Det er en skjerping fra tidligere da kravet var henholdsvis 9 og 18 barn per pedagogisk leder. Skjerpingen av kravet trådte i kraft 1.august 2018. Pedagogiske ledere må ha utdanning som barnehagelærer eller tilsvarende. Kommunen kan gi dispensasjon fra utdanningskravet for inntil ett år om gangen, slik at en person som ikke oppfyller utdanningskravet kan jobbe som pedagogisk leder.

Hvordan beregnes bemanningstetthet og pedagogtetthet?

For å kunne sammenligne barnehager med ulik sammensetning av barn, justerer vi for alder og oppholdstid. Barn under tre år teller derfor som to barn når vi regner barn per ansatt. I beregningen av bemanningsnormen justerer vi for barnas alder og oppholdstid, mens for pedagognormen justerer vi kun for alder.

I beregningen av barn per ansatt regner vi med årsverk til ansatte i grunnbemanningen (dvs. ansatte som jobber direkte med barna). I beregningen av barn per pedagog regner vi med årsverk til personale som jobber som pedagogiske ledere.

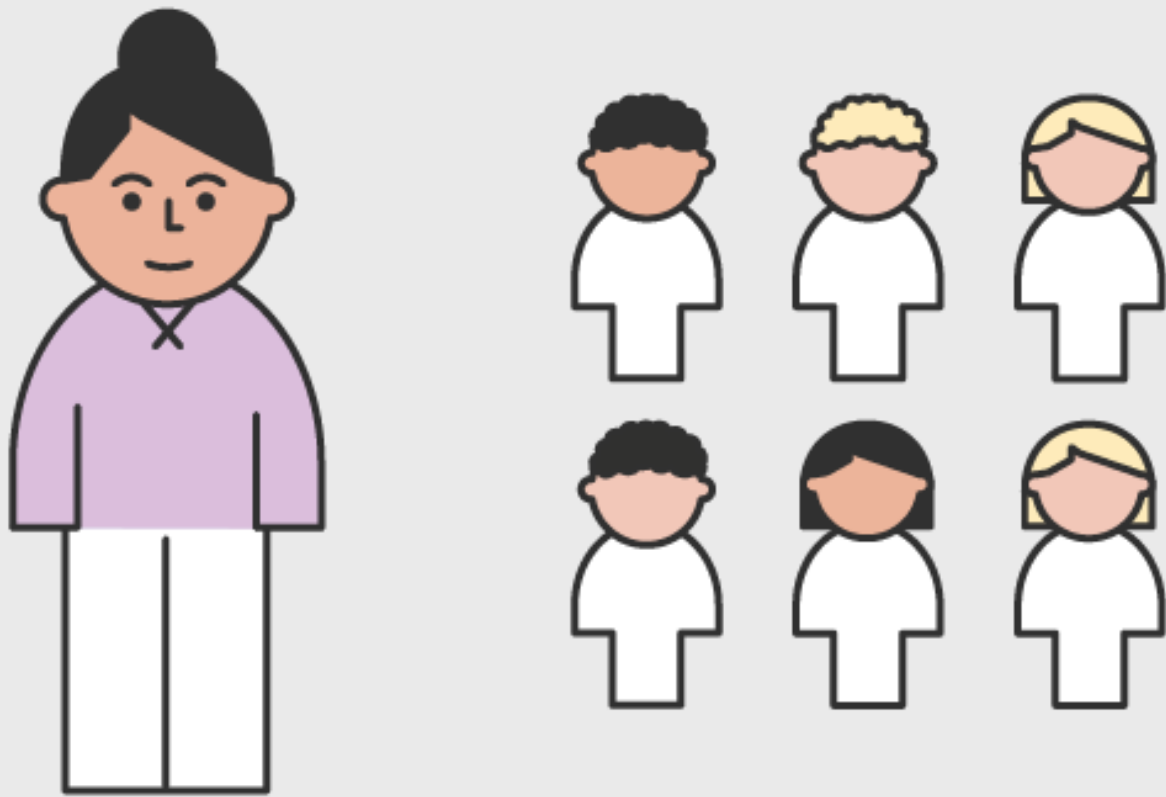
Alle tall i denne analysen er hentet fra BASIL og viser status i barnehagen per 15.12.2018. Bemannings- og pedagognormen gjelder kun ordinære barnehager, ikke familiebarnehager og åpne barnehager. Det er derfor kun ordinære barnehager som er med i denne analysen (5 173 barnehager).

Bemanningstettheten har økt betydelig fra 2017 til 2018

Betydelig flere barnehager har forbedret bemanningen i barnehagene etter innføringen av bemanningsnormen høsten 2018. 75 prosent av barnehagene oppfyller kravet om maksimum 6 barn per ansatt, en økning fra 56 prosent i 2017.

Det er i gjennomsnitt 5,8 barn per ansatt, som er en forbedring fra 2017 da det i gjennomsnitt var 6,0 barn per ansatt. Kommunale barnehager har bedre bemanningstetthet enn private barnehager. Det er i gjennomsnitt 5,7 barn per ansatt i kommunale barnehager og 6,0 barn per ansatt i de private. På nasjonalt nivå var bemanningstettheten tilnærmet uendret på 6,0 barn per ansatt fra 2013 til 2017.

Sammenlignet med 2017 oppfyller nærmere 1000 flere barnehager kravet om maksimum 6 barn per ansatt. Det er først og fremst de kommunale barnehagene som har bedret bemanningen. Det er 500 flere private enn kommunale barnehager som ikke oppfyller bemanningsnormen (figur 1).

75 prosent av barnehagene oppfyller kravet om maks 6 barn per ansatt.

1300 barnehager har flere enn 6 barn per ansatt og oppfyller dermed ikke bemanningsnormen. Det utgjør en fjerdedel av barnehagene. Totalt går 86 100 barn i barnehager som ikke oppfyller bemanningsnormen. Til sammenligning var det 147 000 barn som hadde mer enn 6 barn per ansatt i 2017.

Se flere tall om bemanning i barnehager

Bedre bemanningstetthet i små kommuner enn i større

De fleste kommuner oppfyller bemanningsnormen når man ser alle eierformer under ett. 196 kommuner har under 5,5 barn per ansatt. Det er i hovedsak små kommuner som ligger over kravet til bemanning.

I de ti største kommunene er det kun Trondheim som ikke oppfyller bemanningsnormen for sine kommunale barnehager. I Fredrikstad, Bergen og Tromsø oppfyller ikke de private barnehagene bemanningsnormen. I de fleste store byene har de private barnehagene i snitt dårligere bemanning enn i de kommunale barnehagene. Unntaket er Drammen og Trondheim der de kommunale barnehagene har dårligere bemanning enn de private.

Tabell 1. Bemanningstetthet i de 10 største kommunene. 2018.

Kommune	Alle eierformer	Kommunal	Privat
Bærum	5,8	5,8	5,9
Stavanger	5,7	5,7	5,7
Oslo	5,9	5,9	6,0
Fredrikstad	6,0	5,8	6,1
Bergen	6,1	6,0	6,2
Tromsø	6,0	5,8	6,1
Trondheim	6,0	6,1	6,0
Kristiansand	6,0	5,8	6,0
Sandnes	6,0	5,9	6,0
Drammen	5,9	6,0	5,8

De største kjedene har flest barn per ansatt

Det er betydelige variasjoner i bemanningstetthet mellom de private barnehagene. Foreldredrevne barnehager og enmannsforetak har i gjennomsnitt 5,8 barn per ansatt mens de fem største barnehagekjedene har en gjennomsnittlig bemanning på 6,2 barn per ansatt. Tilsammen går det litt over 44 000 barn i de fem største kjedene.

*Læringsverkstedet, Fus, Kanvas, Norlandia, Espira

Litt over halvparten av barnehagene oppfyller de nye kravene til pedagogisk bemanning

53 prosent av barnehagene oppfyller det nye kravet om minimum en pedagogisk leder per 14 barn over tre år uten dispensasjon i 2018 (se faktaboks). I 2017 var kravet minimum én pedagogisk leder per 18 barn over tre år. 77 prosent av barnehagene oppfylte det daværende kravet til pedagogisk bemanning uten dispensasjon. I samme periode har det blitt flere pedagogiske ledere og færre barn i barnehage. Det at færre barnehager oppfyller pedagognormen har derfor direkte sammenheng med skjerpede minimumskrav. En tidligere analyse viste at 24 prosent av barnehagene oppfylte det skjerpede kravet i

Halvpartene av barnehagene oppfyller det nye kravet til pedagogisk bemanning.

Totalt går over 130 000 barn i barnehager som ikke oppfyller pedagognormen eller barnehager som oppfyller med dispensasjon. Totalt utgjør dette 48 prosent av barnehagebarna.

*Fra og med 1. august 2018 ble pedagognormen endret fra maksimum 18 barn til 14 barn per pedagogisk leder.

Det mangler 4200 årsverk for å oppfylle pedagognormen

Av de 865 barnehagene som ikke oppfylte pedagognormen (og ikke har dispensasjon fra utdanningskravet) mangler 624 barnehager ett årsverk eller mer for å oppfylle pedagognormen. Resten mangler mindre enn ett årsverk.

På barnehagenivå utløser ett ekstra barn krav om en ny heltidsstilling til pedagogisk leder (Norm for pedagogisk bemanning). Det betyr at alle barnehager som ikke oppfyller pedagognormen mangler minst ett årsverk til pedagogisk leder. For barnehagene totalt mangler det 1506 årsverk. Tar vi med barnehager som oppfyller pedagognormen med dispensasjon mangler det 4179 årsverk på nasjonalt nivå.

Tabell 2. Manglende årsverk for å oppfylle pedagognormen. 2018.

Årsverk	Oppfyller ikke pedagognormen	Oppfyller ikke pedagognormen (inkl. barnehager med dispensasjon fra utdanningskravet)
Hele årsverk	1506	4179

Du finner statistikk om pedagognormen på udir.no/statistikk.

Flere pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet

Skjerpingen av pedagognormen førte til et behov for betydelig flere pedagogiske ledere i barnehagen. Antall pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet har derfor økt. I 2018 har 10 prosent av årsverkene til de pedagogiske lederne varig eller midlertidig dispensasjon fra utdanningskravet, som er en økning på 5 prosentpoeng fra 2017. Frem til 2018 var det stadig færre pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet, men etter skjerpingen av pedagognormen i 2018 har andelen igjen økt.

Tabell 3. Styrere og pedagogiske ledere med dispensasjon fra utdanningskravet.

Dispensasjon	2014	2015	2016	2017	2018
Årsverk styrere på dispensasjon	58,1	41,5	46,7	35,2	38,4
Andel styrere på dispensasjon	1,1 %	0,8 %	1,0 %	0,7 %	0,8 %
Årsverk pedagogiske ledere på dispensasjon	2182,5	1631,0	1426,8	1266,1	2967,7
Andel pedagogiske ledere på dispensasjon	9,2 %	6,6 %	5,7 %	4,9 %	10,2 %

Hvor mange barnehager oppfyller begge normer?

I desember 2018 oppfyller 40 prosent av barnehagene både bemanningsnorm og pedagognorm uten dispensasjon. 12 prosent av barnehagene oppfyller ingen av normene.

Tabell 4. Antall og andel barnehager som oppfyller en, ingen eller begge normer. 2018.

	Antall	Andel
Oppfyller begge normer	2076	40,1
Oppfyller kun pedagognorm	682	13,2
Oppfyller kun bemanningsnorm	1785	34,5
Oppfyller ingen	630	12,2

*Barnehager som oppfyller med dispensasjon fra utdanningskravet inngår i barnehager som ikke oppfyller pedagognormen.

Siden 2017 har det blitt 3400 flere årsverk til pedagogiske ledere på nasjonalt nivå, mens det har blitt 2100 færre årsverk til annen grunnbemanning. Økningen i årsverk til pedagogiske ledere har bedret bemannings- og pedagogtettheten, men er ikke nok til å møte det nye kravet om pedagogisk bemanning.

Andre aktuelle tall og analyser om barnehager

- [Tall og analyse av barnehager 2018](#)

- Statistikk barnehage
- Barnehagefakta